

تاثیر قرآن بر دانش‌های طبیعی و تجربی

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی(ص) گفت: قرآن بر دانش‌های طبیعی از جهات مختلف مؤثر است از جمله تاثیر در عالمان این علوم و اینکه قرآن عالمان را به حرکت در مسیر علم تشویق و تحریک می‌کند.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی(ص) گفت: قرآن بر دانش‌های طبیعی از جهات مختلف مؤثر است از جمله تاثیر در عالمان این علوم و اینکه قرآن عالمان را به حرکت در مسیر علم تشویق و تحریک می‌کند.

سیدعیسی مستترحه‌به گزارش‌ایکنا، حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعیسی مستترحه؛ عضو هیئت علمی جامعه المصطفی(ص)، ۲ بهمن ماه در نشست علمی «نقش قرآن در جهت‌دهی به علوم طبیعی» از مجموعه نشست‌های اولین همایش ملی مرجعیت قرآن کریم که از سوی پژوهشکده فرهنگ و معارف قرآن کریم در حال برگزاری است، گفت: جهت‌دهی قرآن به علوم طبیعی از مقولاتی است که شاید کمتر مورد توجه قرار گرفته است زیرا برخی معتقدند که قرآن، علوم طبیعی را به عقل و تجربه بشر واگذار کرده است و مشمول مرجعیت علمی قرآن نمی‌شود در حالی که اگر ما سخنان مقام معظم رهبری را در چند سال اخیر رصد کنیم تاکید دارند که وظیفه حوزه‌های علمیه است که علوم طبیعی را جهت‌دهی کنند.

وی افزود: علوم طبیعی دانش‌هایی جزئی، تکامل‌پذیر و غیرفادر بر قضاوت در مورد ماوراءطبیعت است؛ یعنی محدوده این علوم، طبیعت است و دانش‌هایی است که علل و معلول‌های عالم طبیعت را پیش‌بینی می‌کنند. قرآن در دانش‌های طبیعی از جهات مختلف مؤثر است از جمله تاثیر در عالمان این علوم و اینکه قرآن عالمان را به حرکت در مسیر علم تشویق و تحریک می‌کند.

وی ادامه داد: اگر تعابیر قرآن در مورد ارزش علم و اصلاح برخی تصورات باطل برای متدینین از صبر و توکل و ... را بنگریم در این صورت خواهیم دید که چقدر بر ارزش علم تاکید دارد؛ قرآن از طرف دیگر هم دانشمندان را به فعالیت در علوم طبیعی تحریک کرده است: در آیه شریفه «إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ» در مورد رنگ کوه‌ها و طبیعت سخن می‌گوید ولی بلافاصله سخن از یخشی‌الله من عبادہ العلماء را به کار می‌برد که طبیعتا این علما منحصر به علمای دینی نیستند. علامه طباطبایی تعبیر زیبایی دارند و می‌گویند که به جرئت می‌توان گفت عامل اصلی اشتغال مسلمین به علوم عقلی و طبیعیات و ریاضیات و ... آن در آغاز کار همان انگیزه فرهنگی بود که قرآن بیان کرده است.

مستترحه با بیان اینکه بر اساس روایت «اطلبو العلم ولو بالصین» هم مراد از رفتن به چین را معطوف به کسب علوم طبیعی می‌داند نه دینی، گفت: جهت‌دهی به انگیزه دانشمندان برای آموختن دانش‌های طبیعی از دیگر موارد است که در آیه شریفه «... وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأْتَمًا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا» مشهود است؛ یعنی پزشک می‌تواند مصداقی از مصداق این احیاء باشد یا اینکه فرمود: قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ؛ بروید ببینید آفرینش چگونه ایجاد شده است؟

وی با بیان اینکه قرآن به سؤالات دانشمندان علوم طبیعی جهت‌دهی می‌دهد و یا سؤال جدید ایجاد می‌کند، گفت: وقتی فرمود: انسان از مضغه و علقه و ... آفریده شده است یا امشاج نبتیه یعنی چند سؤال برای یک دانشمند ایجاد می‌کند. قرآن همچنین به مبانی و پیش‌فرض دانش‌ها، جهت‌دهی می‌دهد که این مبانی هم هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی و ... است.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی با بیان اینکه قرآن کریم طبیعت را هوشمند می‌داند و در بیش از ۲۰ آیه صحبت از هوشمندی طبیعت کرده است، اظهار کرد: قرآن وقتی فرمود: وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنزِلُهُ إِلَّا يَقْدَرُ مَعْلُومٌ؛ یعنی می‌خواهد بگوید هستی از طبیعت و ماوراءطبیعت ترکیب یافته است، قرآن همچنین در فرضیات علوم هم تاثیرگذار است.

وی تصریح کرد: اگر فرضیه‌های مختلفی در مورد آغاز آفرینش داریم آیه شریفه فرموده است: أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا. این آیه می‌تواند به فرضیه‌های دانش‌کیهان‌شناسی جهت‌دهد؛ جهت‌دهی به اهداف علوم هم از مباحث دیگر است؛ قرآن فرموده است آفرینش باطل و بیهوده نیست لذا علم هم باید در این جهت حرکت کند یا اگر فرمود: سَتَرْنَاهُمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ آتَيْنَاهُمُ الْهُدَىٰ أَلَمْ يَكْفِ يَرِيكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ؛ یعنی از طبیعت با این اهداف استفاده کنید.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی(ص) با بیان اینکه قرآن در انتخاب نوع و چگونگی آزمایش در علوم تجربی هم مؤثر است، اظهار کرد: در نظریات حوزه اتمی، دو نظریه کوانتوم استاندارد و کوانتوم اهمی داریم که یکی منکر علیت و دیگری قبول‌کننده علیت است و قرآن علیت را می‌پذیرد؛ قرآن، کلی‌نگری را به ما می‌آموزد و می‌فرماید اگر دیدید شراب در یک جای جزئی مفید

بود نباید تعمیم داده شود.

وی در خاتمه تاکید کرد: قرآن برای دانش ها نظریه پردازی می کند و خرافات را می زداید از جمله اینکه مدت ها بر این باور بودند که زمین ساکن است ولی قرآن این خرافه را زدود و از حرکت زمین سخن گفت و به ساخت ابزارها جهت دهی کرد از جمله ساخت اسطرلاب که به این دلیل تکثیر شد که برای سنجش جهت و زمان اعمال دینی به کار می رفت.